

Immunotherapie bij kanker

Informatie en praktische
tips voor patiënten

Bristol-Myers Squibb
Immuno-Oncology

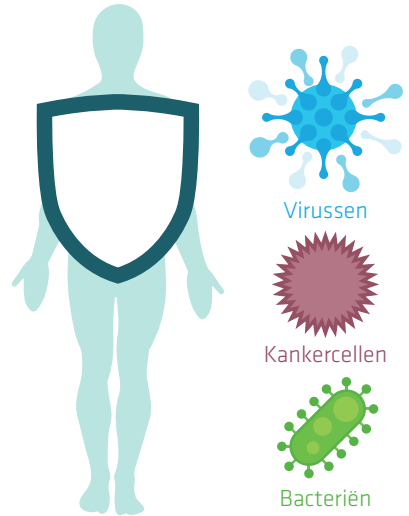
Inhoudsopgave

- 4** Het immuunsysteem
- 5** Hoe werkt immunotherapie samen met mijn immuunsysteem in de strijd tegen kanker?
- 6** Waarin verschilt immunotherapie?
- 7** Welke bijwerkingen kan ik verwachten als ik een behandeling met immunotherapie onderga?
- 9** Hoe kan de tumor op immunotherapie reageren?
- 10** Wat kan ik zelf doen?
- 12** Praktische tips
- 14** Is het normaal dat ik me zo voel?

Het immuunsysteem

Het immuunsysteem (afweersysteem) bestaat uit organen, bepaalde cellen en stoffen die samenwerken en het lichaam verdedigen tegen dingen waar we ziek van kunnen worden.

Dat kunnen ziekmakers zijn van buitenaf, zoals bacteriën, virussen, gifstoffen en parasieten, maar ook 'inwendige' ziekmakers, zoals kanker. Om ons lichaam en onze gezondheid te beschermen is het dus belangrijk dat ons immuunsysteem goed functioneert.

U bent wellicht al bekend met bepaalde behandelingen voor kanker, zoals chirurgie, chemotherapie, radiotherapie of doelgerichte therapie. **Er is tegenwoordig ook een andere manier om bepaalde vormen van kanker te behandelen: immuno-oncologie**, ook wel **immunotherapie** genoemd.

Immunotherapie zijn geneesmiddelen die de werking van het immuunsysteem stimuleren.

Hoe werkt immunotherapie samen met mijn immuunsysteem in de strijd tegen kanker?

Het afweersysteem is de eerste bescherming van ons lichaam tegen bedreigingen van buitenaf zoals virussen en bacteriën. Door een natuurlijke afweerreactie van het lichaam kunnen virussen en bacteriën onschadelijk worden gemaakt. Het afweersysteem speelt ook een belangrijke rol bij het onderdrukken van kanker. Sommige kankercellen kunnen signalen versturen die de werking van het afweersysteem onderdrukken. Door deze signalen van kankercellen te onderdrukken kan het eigen afweersysteem weer actief worden tegen kankercellen.

Onder immunotherapie vallen behandelingen die het afweersysteem versterken en activeren, zodat het afweersysteem de kanker aanvalt.

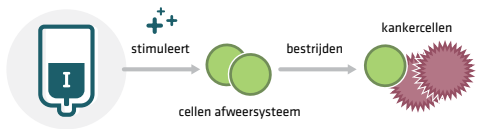

Waarin verschilt immunotherapie?

Behandelingen tegen kanker zijn bijna altijd gericht op het verwijderen van tumoren. Immunotherapie werkt anders. Het richt zich niet op de tumor maar op het eigen afweersysteem. Deze therapie zorgt ervoor dat het afweersysteem de kankercellen aanvalt.

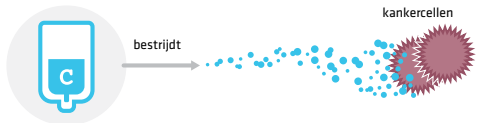
Immunotherapie

is een behandeling waarbij medicijnen worden gebruikt die de natuurlijke afweerreactie van uw lichaam tegen kankercellen stimuleren.

Chemotherapie

is een behandeling van kanker met medicijnen die cellen doden of de celdeling remmen. Deze medicijnen worden ook wel cytostatica genoemd.

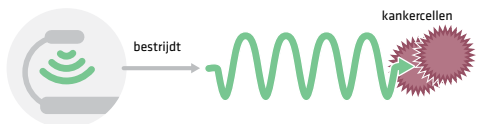
Doelgerichte behandeling

is een behandeling waarbij medicijnen de celdeling van kankercellen remmen of kankercellen doden. Doelgerichte therapie wordt ook wel targeted therapy genoemd.

Bestraling

is een behandeling waarbij straling wordt gebruikt om kankercellen te vernietigen. Een ander woord voor bestraling is radiotherapie.

Welke bijwerkingen kan ik verwachten als ik een behandeling met immunotherapie onderga?

De bijwerkingen die u kunt ervaren, zijn afhankelijk van de geneesmiddelen die bij immunotherapie gebruikt worden en de manier waarop uw immuunsysteem reageert op die behandeling. Raadpleeg daarom altijd de bijsluiters van het geneesmiddel dat u gebruikt voor een volledig overzicht van bijwerkingen die kunnen optreden. De ervaring met immunotherapie is **bij iedereen anders**, er kunnen zowel tijdens als na de behandeling bijwerkingen optreden. Het is belangrijk dat u alle bijwerkingen die u ervaart, meldt bij uw behandelend arts. Sommige bijwerkingen zijn het gevolg van de werking van de immunotherapie, deze worden 'immuungerelateerde bijwerkingen' genoemd. Uw arts bepaalt hoe uw bijwerkingen behandeld worden en of uw immunotherapie voortgezet kan worden.

Immunotherapeutische geneesmiddelen kunnen o.a. de volgende immuungerelateerde bijwerkingen veroorzaken:

Problemen met uw longen, zoals ademhalingsproblemen of hoesten. Dit kunnen verschijnselen zijn van ontsteking van de longen.

Diarree (waterige ontlasting) of symptomen van ontsteking van de darmen zoals buikpijn en slijm of bloed in de ontlasting.

Ontstekingen van de lever (hepatitis). Klachten en symptomen van hepatitis zijn bijvoorbeeld afwijkingen in leverfunctietests, geel worden van ogen of huid (geelzucht), pijn aan de rechterkant van uw maagstreek of vermoeidheid.

Ontsteking of problemen met uw nieren. Klachten en symptomen zijn bijvoorbeeld afwijkingen in nierfunctietesten of minder urine produceren.

Problemen met uw hormoonproducerende klieren (waaronder de hypofyse, schildklier en de bijnieren) die invloed kunnen hebben op de werking van deze klieren. Klachten en symptomen die aangeven dat uw klieren niet goed werken zijn bijvoorbeeld vermoeidheid (extreme moeheid), gewichtsverandering of hoofdpijn en verstoord gezichtsvermogen.

Diabetes (symptomen zijn onder andere buitensporige dorst, toename in hoeveelheid urine, toename van eetlust met gewichtsverlies, vermoeidheid, sufheid, zwak zijn, depressief zijn, snel geïrriteerd zijn en zich over het algemeen niet lekker voelen) of diabetische ketoacidose (zuur in het bloed veroorzaakt door diabetes).

Ontsteking van de huid die uitslag en jeuk kan veroorzaken.

LET OP!

Als u een of meer van deze klachten of symptomen ervaart of als deze erger worden, vertel dit dan onmiddellijk aan uw behandelende oncoloog (arts-specialist). Probeer uw symptomen niet zelf met andere geneesmiddelen te behandelen.

Hoe kan de tumor op immunotherapie reageren?

Soms moet u verschillende weken tot maanden wachten voordat beoordeeld kan worden of u goed op de behandeling reageert. Hoe lang dat duurt, verschilt per persoon en is vooraf niet te voorspellen. Iedereen reageert anders op de therapie.

Hoe tumoren op immunotherapie reageren, is afhankelijk van hoe goed uw immuunsysteem zich op de kankercellen kan richten. Bij sommige mensen kan immunotherapie helpen om de tumor te verkleinen of de tumorgroei te vertragen. Bij anderen kan de kanker nog steeds te zien zijn, maar kan hij niet langer meer actief groeien. Het is ook mogelijk dat u niet op de behandeling reageert.

Bij uw vervolgspraken maakt het behandelteam gebruik van scans om de vooruitgang van uw behandeling te controleren. Op de scans kan de tumor ongewijzigd, kleiner of groter lijken dan voorheen.

Scans zijn niet de enige manier om vast te stellen of de therapie werkt. Uw behandelteam kijkt ook naar laboratoriumresultaten van uw bloed en/of urine en uw algemene gezondheid om uw vooruitgang te controleren.

Wat kan ik zelf doen?

Bereid u voor op afspraken

Blijf geïnformeerd. Wees niet bang om vragen te stellen. Schrijf ze op zodra ze in u opkomen, en neem de vragen mee naar uw afspraken. Schrijf dagelijks uw voortgang en bijwerkingen op. Soms kan de hoeveelheid informatie die u op een afspraak krijgt, overweldigend zijn. Overweeg om aan uw arts te vragen of u uw gesprek mag opnemen, zodat u op een later moment het gesprek opnieuw kunt beluisteren.

Neem iemand mee

Een vriend of familielid kan dienen als een tweede paar ogen en oren. Zij kunnen ook hun eigen vragen hebben voor uw gezondheidsteam.

Wees georganiseerd

Zorg ervoor dat u geen afspraken mist. Bel eventueel vooraf om de afspraken te bevestigen en zoek uit wat u mee moet nemen. Gebruik onderstaande checklist om u voor te bereiden op de volgende afspraak.

Blijf met mensen in contact

Onthoud dat u niet alleen staat in uw strijd tegen kanker. Naarmate u meer over uw behandeling te weten komt, kunt u proberen te anticiperen op uw taken en nadenken over wie u kan helpen. Bijvoorbeeld iemand die u kan helpen bij het organiseren van vervoer van en naar het ziekenhuis.

Betrek uw omgeving bij uw situatie

Sta anderen toe deel te nemen aan uw ziekteproces en leer van hun ervaringen en inzichten. Praten met mensen die kanker hebben overleefd, met ondersteuningsgroepen en met uw gezondheidsteam helpt u om de problemen waar u mogelijk tegenaan loopt, te begrijpen en te overwinnen.

Meld uw bijwerkingen

Sommige patiënten zijn terughoudend om bijwerkingen te melden aan hun behandelteam, omdat ze bang zijn dat ze anderen tot last zijn. Aarzel niet! Uw behandelteam is er om u te helpen en zij moeten volledig geïnformeerd zijn om de best mogelijke zorg te bieden. Het bijhouden van uw bijwerkingen is van groot belang om uw voortgang te kunnen controleren.

Checklist afspraken

- Neem een pen en schrijfblok mee.
- Noteer van te voren vragen die u heeft.
- Markeer de datum en het tijdstip op een kalender.
- Regel vervoer van en naar uw afspraak in het ziekenhuis.

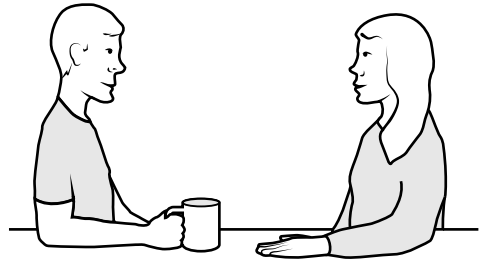
.....

.....

Praktische tips

Uw emotionele welzijn is net zo belangrijk als uw lichamelijke gezondheid. **Er zijn veel manieren waarop u kunt zorgen voor uw emotionele gezondheid** zoals:

- Praten met uw behandelteam
- Praten met vrienden en familie
- Praten met een therapeut
- U aansluiten bij plaatselijke of online ondersteuningsgroepen
- Tijd maken voor uzelf
- Stiltetijd reserveren
- Een dagboek bijhouden
- Een wandeling maken
- Een frisse neus halen
- Mediteren
- Lichaamsbeweging
- Rusten

Het is normaal dat u steun zoekt bij andere mensen. Als er aspecten zijn van uw therapie die u lastig vindt om te bespreken met de mensen die dichtbij u staan, kunt u overwegen om met anderen in uw omgeving te praten, zoals:

- vrienden en familie
- uw gezondheidsteam
- therapeuten
- ondersteuningsgroepen
- medepatiënten
- een religieus raadgever

Aanbevelingen

Alle mogelijke vragen over uw behandeling kunnen gesteld worden aan uw behandelende oncoloog (arts-specialist) of oncologische verpleegkundige

Aarzel niet om uw behandelende oncoloog (arts-specialist) of oncologische verpleegkundige te contacteren bij vragen, twijfels, mogelijke symptomen en/of bijwerkingen

Vraag aan uw behandelende oncoloog (arts-specialist) wie u moet contacteren met vragen buiten de bezoeken

Vraag aan uw behandelende oncoloog (arts-specialist) om uw huisarts op de hoogte te brengen van uw behandeling

Probeer nooit uw symptomen of bijwerkingen zelf te behandelen zonder uw behandelende oncoloog (arts-specialist) te raadplegen

Vraag hulp aan familie of vrienden voor de opvolging van uw behandeling

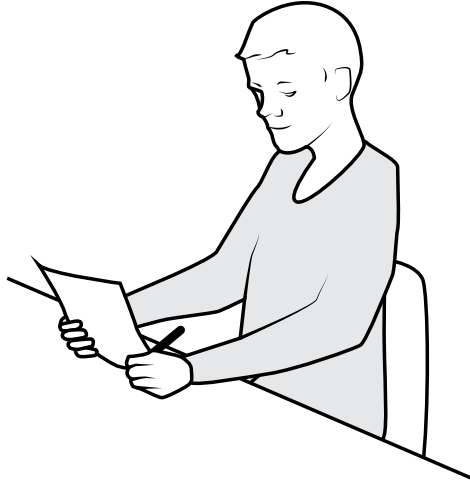
Vraag aan uw behandelende oncoloog (arts-specialist) wat u kan verwachten van uw therapie

Is het normaal dat ik me zo voel?

Leven met kanker is een emotionele tijd. De gevoelens die u heeft, zijn normale reacties op deze levensveranderende ervaring. **Neem wat tijd om bij uw gevoelens stil te staan.**

Soms kunnen we zelf goed omgaan met deze gevoelens, maar soms hebben we hulp nodig van anderen. **Onthoud dat u ook een mens bent en niet alleen een patiënt.**

Met behulp van nevenstaande vragen kunt u bijhouden hoe u zich voelt.

Reflecteren

In de afgelopen 7 dagen:

maakte ik me zorgen ...

Nooit Zelden Soms Vaak Altijd

voelde ik me bang ...

Nooit Zelden Soms Vaak Altijd

voelde ik me boos ...

Nooit Zelden Soms Vaak Altijd

voelde ik me machteloos ...

Nooit Zelden Soms Vaak Altijd

voelde ik me schuldig ...

Nooit Zelden Soms Vaak Altijd

was ik in de ontkenning ...

Nooit Zelden Soms Vaak Altijd

voelde ik me verdrietig ...

Nooit Zelden Soms Vaak Altijd

voelde ik me hoopvol ...

Nooit Zelden Soms Vaak Altijd

voelde ik me optimistisch ...

Nooit Zelden Soms Vaak Altijd

voelde ik me energiek ...

Nooit Zelden Soms Vaak Altijd

voelde ik me blij ...

Nooit Zelden Soms Vaak Altijd

voelde ik me sterk ...

Nooit Zelden Soms Vaak Altijd

voelde ik me dankbaar ...

Nooit Zelden Soms Vaak Altijd

voelde ik me ...

Nooit Zelden Soms Vaak Altijd

